

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19103/2022
05.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ..., коју заступа пуномоћник Ева Вукашиновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1551/22 од 09.08.2022. године, у седници већа одржаној дана 05.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1551/22 од 09.08.2022. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 23788/2021 од 09.02.2022. године тужбени захтев тужиље је делимично усвојен и обавезана тужена Република Србија да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете услед душевних болова због неоснованог лишења слободе, душевних болова због одрастања без родитељског старања и душевних болова услед лишења слободе тужиљине мајке исплати износ од по 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом рачунајући од 09.02.2022. године као дана пресуђења до коначне исплате, као и да јој надокнади трошкове праничног поступка у укупном износу од 186.100,00 динара са законском затезном каматом рачунајући од извршности пресуде до коначне исплате, док је тужбени захтев тужиље преко досуђеног износа од 3.000.000,00 динара до траженог износа од 3.500.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете услед душевних болова због неоснованог лишења слободе, одрастања без родитељског старања и душевних болова услед лишења слободе тужиљине мајке, одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1551/22 од 09.08.2022. године, жалба тужене је делимично усвојена, па је пресуда Основног суда у Новом Саду П 23788/21 од 09.02.2022. године преиначена у побијаном усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе пок. ББ, мајке тужиље, у износу од 1.000.000,00 динара са затезном каматом почев од 09.02.2022. године до исплате и за накнаду нематеријалне

штете због неоснованог лишења слободe и одрастања без родитељског старања тужиље преко износа од 1.200.000,00 динара до првостепеном пресудом досуђеног износа од 2.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.02.2022. године до исплате и снижена је обавеза тужене на накнаду трошкова поступка са досуђеног износа од 186.100,00 динара на износ од 140.725,00 динара, са законском затезом каматом почев од извршења до исплате; обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 19.000,00 динара; одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију побијајућу пресуду у делу којим је тужбени захтев одбијен, због битне повреде одредаба парничног поступка учињене пред другостепеним судом, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/18...18/20) па је утврдио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, у поступку није дошло до пропуста у примени или погрешне примене неке од одредби Закона о парничном поступку, па није учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је рођена ... године у ..., ћерка пок. ББ . Отац тужиље је у октобру 1943. године преминуо у тадашњем ... . Дана 01.11.1944. године мајка тужиље је одведена на принудни рад у фабрику ... у ..., а тужиља тада у узрасту од ... година, остала је да се брине о себи, уз помоћ једне жене која је живела у истој кући, али у посебном домаћинству. Дана 26.06.1945. године тужиља је под оружаном стражом одведена на железничку станицу у Српском Милетићу, одатле са осталим лицима, вагонима за стоку превезена у логор за лица немачке народности у данашњи Бачки Грачац, без судске или административне одлуке од стране припадника тадашње власти. У овом логору се налазила до краја октобра 1945. године када је по њу дошла мајка и одвела је у логор за лица немачке народности у Српском Милетићу, који је био радни логор, где је била до фебруара 1946. године, када су по наредби, сва стара, болесна лица и деца премештена у логор за лица немачке народности у Оџацима, где је тужиља била без мајке првих неколико недеља, а затим је премештена у логор у Гакову, где се без мајке налазила до октобра 1946. године, када је у исти логор дошла и њена мајка и где су заједно боравиле до 16.07.1947. године када су побегле у Мађарску. Решењем Вишег суда у Сомбору Рех. бр. 12/2020 од 29.09.2020. године усвојен је захтев за рехабилитацију поднет од стране овде тужиље, па су тим решењем рехабилитоване тужиља и сада пок. мајка тужиље, која је преминула ...1974. године у ..., па је утврђено да су ништаве – непуноважне одлуке о упућивању као и боравак тужиље у логорима за лица немачке народности у Српском Милетићу, Филипову, Оџацима и Гакову у периоду од 26.06.1945. године до 16.07.1947. године и сада пок. мајке тужиље у наведеним логорима у периоду од неутврђеног дана 1944. годне до 16.07.1947. године.

Тужилца је у време лишења слободe имала непуних ... година. Због наведених догађаја, као реакција на те догађаје, трпела је душевне болове због неоснованог лишења слободe и одрастања без родитељског старања на начин ближе описан у образложењима нижестепених пресуда.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је обавезао тужену да тужилци на име накнаде нематеријалне штете услед душевних болова због неоснованог лишења слободe, душевних болова због одрастања без родитељског старања и душевних болова услед лишења слободe тужилине мајке исплати износе од по 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате, примењујући члан 21. став 3. Устава Републике Србије, члан 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, одредбе Закона о рехабилитацији и члан 200. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је преиначио делимично првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободe мајке тужилце у целини, а накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe и одрастања без родитељског старања тужилце је смањио на укупан износ од 1.200.000,00 динара, сматрајући наведени захтев као јединствен вид нематеријалне штете коју је тужилца претрпела. Право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe мајке тужилце није прописано Законом о рехабилитацији, имајући у виду чланове 7. тачка 5. и 26. став 3. Закона о рехабилитацији, с обзиром да је то лично право и у том смислу је могла само да га оствари мајка тужилце, да је у животу у време одлучивања о том делу тужбеног захтева. Тужилца има право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободe као дете, које је део времена провело са мајком у логору, као и због времена које је провела без родитељског старања али као јединствен вид штете, па је другостепени суд сматрао да износом од 1.200.000,00 динара тужилци може да буде пружена одговарајућа сатисфакција за штету коју је претрпела.

Правилно је другостепени суд, имајући у виду утврђено чињенично стање, применио материјално право доносећи побијану пресуду, за коју је дао довољне и јасне разлоге, које у свему прихвата и Врховни суд. Наиме, тужилца има право на накнаду штете за претрпљене душевне болове због лишења слободe и одрастања без родитељског старања, као јединствен вид штете, у смислу одредбе члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији и члана 200. Закона о облигационим односима. Применом наведених законских одредби правилно је другостепени суд, имајући у виду све околности, тужилци досудио износ од 1.200.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe и одрастања без родитељског старања, јер се наведеним износом може пружити одговарајућа сатисфакција тужилци за душевне болове које је претрпела због неоснованог лишења слободe и одрастања без родитељског старања, а висином досуђене накнаде се не погодује тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде нематеријалне штете.

Правилно је другостепени суд закључио да тужилца нема право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободe њене мајке, с обзиром да је накнада нематеријалне штете лично право, а тужилци је, као јединствен износ накнаде штете досуђен износ на име накнаде штете за претрпљене

душевне болове због сопственог лишења слободе и одрастања без родитељског старања.

У том смислу су неосновани наводи ревизије којима се указује да тужиљи припада накнада нематеријалне штете која се испољава у душевним боловима која је трпела због повреде права своје мајке. Круг лица која могу да поднесу захтев за рехабилитационо обештећење прописан је чланом 26. став 3. и чланом 7. тачка 5. Закона о рехабилитацији, а управо применом ових законских одредби тужиљи је и досуђена накада нематеријалне штете која јој припада.

Супротно наводима ревизије досуђени износ накнаде нематеријалне штете је, и према оцени Врховног суда, правилно одмерен, у смислу члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, а с обзиром на све околности и сврху досуђивања накнаде нематеријалне штете, као и циљ те накнаде, посебно имајући у виду да је тужиљи пружена сатисфакција и доношењем решења о рехабилитацији од 29.09.2020. године.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Тужиља није успела у ревизијском поступку, због чега нема право на трошкове тог поступка, које је тражила и определила у ревизији, у смислу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци, на основу члана 414. став 1. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић